

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

Bulla 9. Gregorij XV. Reuocatio quarumcunque electionum de Iudicibus
Conseruatoribus hactenus factarum; & noua de eis, eorumque
electionibus faciendis in posterum dispositio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

Pontifice pro tempore existente, praterquam in mortis articulo absolui possint, ne Monasteria prædicta prætextu licentiarum huiusmodi ingredi audeant, seu præsumant.

Pena eas admittentium.

§. 3. Ipsorum verò Monasteriorum Abbatissis, seu Priorissis, ac Superioribus, sub eadem, ac priuationis suorum officiorum quæ obtinent, & inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda, ipso facto sine alia declaratione incurrendis pœnis, ne eas introducere seu admittere, vel quoquo modo retinere audeant, seu præsumant.

Deputatio executorum.

§. 4. Quocirca dilectis filiis nostris, & Apostolicæ Sedis pro tempore existentibus Nunciis, ac locorum Ordinariis, necnon dictorum Monasteriorum Prælati & Superioribus præcipimus & mandamus, quatenus præsentem literas publicari, & præmissa omnia obseruari faciant; contradictores quoslibet, ac præmissis non parentes, per prædictas & alias sententias, censuras & pœnas, aliaque iuris & facti remedia opportuna appellatione postposita compescendo, inuocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Derog. contrariorum.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac quibuscumque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§. 6. Quia verò difficile foret has literas ad omnia loca deferri, volumus quod earum transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, ac si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die decima Iulij 1612. Pontificatus nostri anno 8.

Publicatio.

Anno à Natiuitate Domini Nostri Iesu Christi 1612. Indictione decima, Pontificatus Sanctissimi D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ Quinti, anno eius 8. die verò 12. mensis Iulij retroscripta litera affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostol. de Vrbe, ac in Acie Campi Floræ, per me Brandimartem Latinum Apostolicum Cursorem.

Virginus de Virginis pro Mag. Cursorem.

GREGORII XV. B. I. X.

Reuocatio quatumcunque electionum de Iudicibus Conseruatoribus hætenus factarum, & noua de eis, eorumque electionibus in posterum faciendis dispositio.

De hac materia vide dispositionem Bonif. VIII. in cap. 11. de rescript. in 6. & etiam cap. 1. & 15. de offic. deleg. in 6. necnon Conc. Trid. sess. 14. cap. 5. de ref. & Leonis X. const. 22. sup. tom. 1. & Clem. VIII. const. 3. sup. tom. 3.

Scias super nonnullis verbis huius Const. exortum fuisse dubium, quod declaratum fuit per Congreg. Concil. Trident. Interpret. in quodam Decreto, quod hæc subsequitur.

Huius Clem. const. est sup. tom. 3.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster S. D. Gregorius diuina prouidentia Papæ XV. ex certis rationabilibus causis animi suum mouentibus, & de voto venerabilium fratrum suorum S. R. E. Cardina-

lium Concilij Tridentini Interpretum, partim sel. rec. Clementis Papæ VIII. prædecessoris sui vestigiis inherendo.

Hic Pont. reuocat omnes, & quascumque electiones Conseruatorum hætenus factas.

§. 1. Reuocauit, ac nullas, & invalidas decreuit omnes, & quascumque iudicum Conseruatorum electiones, nominationes, seu deputationes, tam in vim literarum Conseruatoriarum, iuxta formam in quinterno Cancellariæ descriptam, quàm in vim quorumcunque priuilegiorum perpetuò, vel ad tempus nondum elapsum Apostolica auctoritate concessorum, seu alias quocumque iure, vel titulo hætenus factas pro quibuscumque Conuentibus, Capitulis, Militiis, etiam S. Ioannis Hierosolymitani Congregationis, Collegiis, Ordinibus, Monasteriis, Hospitalibus, aut aliis quibuscumque piis, tam secularibus, quàm cuiusvis Ordinis, etiam Mendicantium, seu Instituti, vel Societatis Regularibus locis quantumvis exemptis, etiam de necessitate exprimentis, seu illorum personis, cuiusvis qualitatis, seu conditionis existant.

Statuit huiusmodi electiones de cætero fieri ut hic.

§. 2. In futurum verò Sanctitas sua hac generali, & perpetuò valitura constitutione statuit, & decreuit, ut Iudices Conseruatorum huiusmodi, siue principales, siue subrogati, eligi, nominari, aut deputari non possint, nisi non solum habeant qualitates requisitas, & descriptas in Constitutione similis rec. Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris sui, quæ incipit Statutum, ita ut vel dignitate Ecclesiastica præditi, vel personatum obtinentes, vel Ecclesiarum Cathedralium Canonici existant; sed etiam in Conciliis Prouincialibus, aut diocesanis, iuxta Decretum Concilij prædicti, Iudices electi, seu designati sint.

Deinde Bonif. VII. 1. cap. Statutum est, in 6. decr.

Trident. rescript.

§. 3. Quodque deinceps literæ Conseruatoriæ per Sedem Apostolicam concedendæ superscriptis tantum dirigantur, & si quæ literæ aliter expediuntur, illæ, ac deputationes huiusmodi, omniaque exinde sequenda nullius sint roboris, vel momenti.

Ac Conseruatores aliter eligendos irritat, eligentibusque pœnas infligit.

§. 4. Et nihilominus qui secus, quàm iuxta formam superius præscriptam, Conseruatores huiusmodi cum effectu eligere, nominare, seu deputare, aut electis, nominatis, seu deputatis vri ausi fuerint, Regulares quidem voce actiua, & passiua sint ipso iure priuati, adeò ut habilitationem à nemine, praterquam à Romano Pontifice consequi valeant, reliqui verò aliis pœnis arbitrio Sanctitatis suæ coercerentur, & prædictorum omnium Conuentus, Monasteria, ac loca huiusmodi, eorumque personæ, ac bona careant conseruatore ad annum, ita ut illorum causæ inter ea coram locorum Ordinariis dumtaxat cognosci ac definiri debeant.

Conseruatores in Synodis prouincialibus ab Ordinariis certo modo eligi debeant.

§. 5. Cæterum ut latius pateat Conseruatorum huiusmodi deligendorum facultas, Sanctitas sua admonitos voluit omnes locorum Ordinarios, ut in Synodis Prouincialibus, aut Diocesanis quamplures personas ex habentibus qualitates in prædicta Constitutione eiusdem Bonifacij prædecessoris contentas, & aliquin ad id aptas designari procurent, & si aliquem interim ex designatis mori contingerit, substituat Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in eius locum vsque ad futuram Prouincialem, aut Diocesanam Synodum.

Tempus ad elig. huiusmodi Conf. præfinit.

§. 6. Insuper Sanctitas sua, inherendo hac in parte Decreto similis record. Gregorij Papæ XIII. etiam prædecessoris sui, statuit, & ordinauit, ut Regulares, ac

ac personæ huiusmodi in Italia infra duos, extra Italiam
verò infra sex menses à die publicationis in Vrbe præ-
sentis Constitutionis inchoandos, debeant sibi eligere,
seu assumere Conseruatores iuxta formam superius pro-
positam.

*Electioque facta in Curia Ordinariarum in actis
exhiberi mandat.*

§. 7. Eiusque electionis, seu assumptionis documen-
tum infra tempus huiusmodi penes Acta Curie Ordina-
riarum exhibere, & dimittere teneantur; alioquin
eo termino elapso, quandiu Conseruatores secundum
formam præsentis Constitutionis non elegerint, coram
eisdem Ordinariis conueniantur.

Necnon electos infra quinque. non mutari precipit.

§. 8. Quodque Conseruatores huiusmodi semel legi-
timè deputati, nisi ex legitima causa à Sede Apostolica,
aut locorum Ordinariis, provt iisdem Regularibus, &
aliis supradictis libuerit, approbata, durante quin-
quennio à die deputationis, amoueri, aut mutari nul-
latenus possint, aut valeant.

Conseruatorum iurisdic. declarat.

§. 9. Ad hæc statuit Sanctitas sua, vt coram ipsis Con-
seruatoribus Regulares, ac personæ suprascriptæ conue-
niri quidem, aut trahi debeant, sed alios conuenire, aut
trahere non possint, itaut memorati Conseruatores in
causis, in quibus Regulares, & alij actores fuerint, nul-
lam prorsus iurisdictionem habeant, sed in iis tantum,
in quibus rei existerint, neque extra Ciuitates, seu Dico-
ceses, in quibus fuerint deputati, contra quoscunque
procedere præsumant.

*Conseru. huiusmodi à manifestis iniuriis deferri de iure
posse regul. declarant Cong. Concil. Trident. in quodam
decr. sub anno 1624. & hic subsequitur. Controversias
inter Conseru. & Ordinar. per arbit. decidi iubet. Con-
seru. & litigantium limites suos excedentium iuxta Bo-
nifac. VIII. const. penas declarat.*

§. 10. Si qua verò inter iudices Conseruatores hu-
iusmodi, & locorum Ordinarios controuersia super
competentia iurisdictionis orta fuerit, nequaquam in
causa procedatur, donec per arbitros in forma Iuris
electos super iurisdictionis competentia fuerit iudi-
catum.

Hæc Bonif. const. est cap. 1. de Offic. deleg. in 6.

§. 11. Quod si qui Conseruatores, siue in hac parte,
siue aliis quomodolibet suos limites exceperint, per
annum ab Officio Conseruatoris huiusmodi suspensi
sint, & pars quæ hoc fieri procurauerit, sententiam
excommunicationis incurrat, iuxta formam alterius
Constitutionis eiusdem Bonifacii prædecessoris, quæ
incipit: Hac Constitutione; quam Sanctitas sua in
omnibus, quæ præsentis Constitutioni non aduersan-
tur, innouauit, & innouat.

*Iudices non suspecti, quando à Principibus peti
possint, explicat.*

§. 12. Per hoc tamen non intendit Sanctitas sua pro-
hibere, quominus Regulares, & alij supradicti in ca-
sibus à iure permissis petant Iudicem non suspectum à
Principibus, seu Magistratibus secularibus; dum tamen
hæc tria copulatiue concurrant: videlicet, vt Regula-
res, & alij prædicti sint actores, non autem rei; vtque
agent contra laicum, non autem contra Ecclesiasti-
cum, vel aliàs à iurisdictione seculari exemptum; atque
vt causa, in qua Iudex deputatur, fuerit profana, non
autem Ecclesiastica, & in ea iuxta sacrorum Canonum
dispositionem laicus, vt præfertur, eligendus, Iudex
competens existat.

*Observantiam præmissorum precipit cum decr.
irritante.*

§. 13. Quæ omnia & singula in præsentis Constitutio-
ne contenta Sanctitas sua voluit inuolabiliter obserua-
ri: decernentes sic in iis, cæterisque omnibus præmis-
sis per quoscunque, &c. etiam sacri Palatii Apostolici
Thom. Delbene de Immunit. Eccl. P. Ars I I.

Auditores, necnon S. R. E. Cardinales, sublata, &c.
iudicari, &c. necnon irritum, & inane, &c.

Contrariis quibuscunque plenissime derogat.

§. 14. Non obstantibus constitutionibus, & or-
dinationibus Apostolicis, ac literis conseruatoris, quas
omnes ad formam præsentis Constitutionis reduxit, in
fauorem quorumcunque Ordinum, tam mendican-
tium, quam non mendicantium, Militiarum, etiam
S. Ioannis Hierosolymitani, Congregationum, Socie-
tatum, aut cuiusvis alterius Instituti, etiam necessariò
exprimendi, Collegiorum, Capitulorum, Ecclesiarum,
Monasteriorum, ac piorum quorumcunque, tam secu-
larium quam Regularium locorum, necnon illorum,
etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis
firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus,
etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, etiam
ex causa, & titulo oneroso indultis, & literis Apo-
stolicis, etiam Marimagno, seu Bulla Aurea, aut
aliàs nuncupatis, sub quibuscunque tenoribus, &
formis, ac cum quibuscunque derogatoriis de-
rogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausu-
lis, necnon irritantibus, etiam motu proprio, & ex
certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudi-
ne, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam commu-
nicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vici-
bus approbatis, & innouatis, etiam si pro illorum
sufficienti derogatione de illis, eorumque tenoribus,
& formis specialis, & indiuidua, ac de verbo ad ver-
bum, non autem per clausulas generales idem impor-
tantes mentio, seu quævis alia expressio habenda,
aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset, tenores
huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus
omisso, & forma in illis tradita obseruata, in-
ferri forent, præsentibus pro expressis habentes, qui-
bus quoad ea, quæ præsentibus aduersantur, illis aliàs
in suo robore permanens, hac vice dumtaxat speciali-
ter, & expresse derogauit, cæterisque contrariis qui-
buscunque.

*Hanc legem in locis solitis, & in Cancellaria publicari,
& in illius quinquennio describi mandat.*

§. 14. Cæterum, vt præsens Constitutio facilius
omnibus innotescat, Sanctitas Sua voluit, & manda-
uit, vt non solum in Cancellaria Apostolica, sed
etiam ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vr-
be, & in acie Campi Floræ publicetur, illiusque exem-
pla in eisdem locis affixa dimittantur, ac in Quinterno
Cancellariæ inter Constitutiones perpetuas describa-
tur, & annotetur.

Papa subscriptio.

Placet, publicetur & describatur A.

Publicatio in Cancell. die 20. Sept. 1621.

*Acta, & publicata sunt supradicta Constitutio in Can-
cellaria Apostolica ab altero ex Reuer. P. D. Maioris
Præsentie Abbreniatoribus, die vigesima mensis Sep-
tembris, anno Incarn. Dominica millesimo sexcente-
simo vigesimoprimo, Pontificatus verò prælibati San-
ctissimi Domini Nostri D. Gregorij Papæ Deimiquinti
anno 1.*

Discretio in illius Quinterno.

*Et postmodum die, & anno supradictis in Quinterno
eiusdem Cancellariæ inter alias Constitutiones Aposto-
licas descripta & annotata fuit.*

Nicolaus Vrsinus Procustos.

Publicatio in Vrbe die 20. Septembris 1621. P. A. I.

*In Dei nomine. Amen. Anno à Natiuitate Domini
Nostri Iesu Christi millesimo sexcentesimo vigesimo-
primo, Indictione quarta, die verò vigesimo Septem-
bris,*

bris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri, D. Gregorij diuina providentia Papae XV. anno primo, retroscripta Constitutio Apostolica affixa, ac publicata fuit in valuis Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Flora, per me Augustinum Bracherium, Apostolicum Cursorem.

Octauum Spada Mag. Curs.

Sequitur aliquod dubium super ista Constitutione exortum, cum sua declaratione.

Dubium.

In Constitutione de Conseruatoribus, edita à sanct. mem. Gregorio Decimoquinto, ex sententia Sacrae Congregationis Concilij inter cetera statutum est, vt coram Conseruatoribus Regulares conueniri quidem, aut trahi debeant, sed alios conuenire, aut trahere non possint, ita vt memorati Conseruatores in causis, in quibus Regulares, & alij actores fuerint, nullam prorsus iurisdictionem habeant; sed in iis tantum, in quibus rei extiterint.

Dubitatur nunc: An per hæc verba sublata sit facultas, quam habent Conseruatores defendendi Regulares, & alios à manifestis iniuriis, & violentiis, quæ illis de facto inferuntur, dum à suis possessionibus deiciuntur, & propriis bonis vti, ac frui impediuntur.

Responsio dicti dubij.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum censuit, eiusmodi verbis minimè sublatam fuisse facultatem, quam habent Conseruatores defendendi Regulares à manifestis iniuriis, ac violentiis; dummodò obseruent formam præscriptam Constitutionibus Innocentij Quarti, & Bonifacij Octauo relatis in cap. 1. & fin. de oblig. deleg. in 6.

C. Card. de Torres.

GREGORII XV. B. XVIII.

De Exemptorum priuilegiis circa animarum curam, & Sacramentorum administrationem, Sanctimonialium monasteria, & prædicationem Verbi Dei.

Tu scias nonnulla dubia super ista Constitutione exorta fuisse, super quibus emanata sunt declarationes Sacrae Congregationis Card. Concilij Tridentini Interpretum, ab istomet Gregor. & S. D. N. Urb. VIII. eius successore respectuè approbata, qua hic subsequuntur.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius const.

Inscrutabili Dei prouidentia vniuersalis Ecclesiæ regimini, meritis licet imparibus, præsidentes, pastoralis nostræ sollicitudinis partes esse dignoscimus, in eam curam præcipuè incumbere, vt à dignis, & probatis tantum sacerdotibus sanctè administrantur Ecclesiastica Sacramenta; atque vt virginum Deo sacrarum Monasteria diligentissime custodiantur, & iuri

assumantur idonei ad prædicationis officium salubriter exequendum.

Concil. Trid. sess. 23. c. 15. circa Confessorum idoneitatem & approbationem disponit.

§. 1. Sanè Tridentinæ Synodi decretis prouidè cautum est, nullum Presbyterum etiam regularem, posse confessiones secularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliis idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat.

Et sess. 25. c. 11. & 15. circa sanctimonialia statuit.

§. 2. Necnon vt in monasteriis, seu domibus virorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum secularium, præter eas, quæ sunt de illorum monasteriorum, seu locorum familia, personarum tam regulares quàm seculares eiusmodi curam exercentes, subsint immediate in iis, quæ ad dictam curam & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius diocesi sunt sita. Itemque vt Episcopi vniuersi sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus monasteriis sibi subiectis ordinaria, in aliis verò Sedis Apostolicæ auctoritate clausuram sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter restitui, & vbi iniuncta est, conseruari maxime procurent; inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasque penas quacumque appellatione postposita, compescentes.

Et sess. 24. c. 4. circa prædicatores Verbi Dei.

§. 3. Atque vt regulares in Ecclesiis suorum Ordinum prædicare volentes, se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur; in Ecclesiis verò, quæ suorum Ordinum non sunt, nullo modo prædicare possint sine Episcopi licentia; contradicente autem Episcopo nulli, etiam in suorum Ordinum Ecclesiis prædicare præsumant.

Hic autem Pont. super huiusmodi decret. multas adiungit quoad Exempt. priuat. circa animarum curam, & Sacram. administ.

§. 4. Verum quia experientia compertum est, Ecclesiastici regiminis rationes postulare, vt decretis eiusmodi aliquod adiungatur, matura deliberatione nostra, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac generali, ac perpetuè valitura Constitutione decernimus, statuimus, & declaramus, vt deinceps tam regulares, quàm seculares, quomodolibet exempti, siue animarum curam personarum secularium monasteriis, seu domibus regularibus, aut quibusvis aliis Ecclesiis, vel beneficiis, siue regularibus incumbentem exerceant, siue aliis Ecclesiasticis Sacramenta, aut vnum ex illis ministrent, præuia Episcopi licentia, & approbatione, siue quoquo modo in dictæ curæ exercitio, aut in eorumdem Sacramentorum, vel alicuius ex illis administratione de facto, absque vlla auctoritate se ingerant in his, quæ eiusmodi curam, seu administrationem concernunt, omnimodè iurisdictioni, visitationi, & correctioni diocesani Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, plenè in omnibus sufficiantur. Ad hæc tam regulares, quàm seculares huiusmodi nullis priuilegiis, aut exemptionibus tueri se possint, quominus si deliquerint circa personas intra septa degentes, aut circa clausuram, vel circa bonorum administrationem monasteriorum monialium, etiam regularibus subiectarum, ab Episcopo loci similiter tanquam ad hoc Sedis Apostolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant.

Et quoad Confessores.

§. 5. Confessores verò, siue seculares quomodocumque exempti, tam ordinarij, quàm extraordinarij, ad Confessiones monialium, etiam regularibus subiectarum, audient